szövetkezeti csoportok új alapszabálya szerint a közös alaphoz való hozzájárulás esetén fix összeget kell befizetni. Ez a fix összeg nincs tekintettel arra, hogy tőkehiányos vagy gazdagon termő szőlővel, beteg vagy bőtermő gyümölcsfákkal rendelkezik-e a tag. Ez pedig arra ösztönöz, hogy amelyik beteg, tőkehiányos — ha nem érdemes a tagnak a részarány után a hozzájárulást befizetni —, vágja ki. De a szövetkezet közössége kezességet vállal érte, hogy ugyanolyan nagyságú, vagy megközelítően azonos nagyságú ültetvényt nagyüzemi módon telepítsen el. Ez vonatkozik a háztáji ültetvényekre is. Ez alól csak a házikert kivétel.

Ezzel tulajdonképpen társadalmi méretekben takarítunk meg munkaerőt. Betakarításnál a pénzfizetés és a megfelelő végtermék társadalmi munkával szervezett, személyhez kötött betakarítás a jövőben is megmarad, amíg ennél jobbat nem találunk ki.* Az alapszabályokat, az új szövetkezeti törvényt *úgy kell megalkotni, hogy az kedvezően hasson a technika alkalmazására,* a mi hazai szükségletünk kielégítésére, és ezáltal *munkaerőt tudjon felszabadítani* társadalmi méretekben, és egy-egy a mezőgazdaságban maradott munkaerő évről évre a saját szükségletén felül egyre több ember szükségletét is termelje meg. Ehhez a termelői árakat is emelni kell, és csökkenteni kell a termelőeszközök árát. Senki sem gondolhatja komolyan, hogy érdekei ellenére gépet alkalmaz a szövetkezet. *Ma ugyanis az a helyzet, hogy sok esetben olcsóbb kézi erővel dolgozni, mint géppel. Mihelyt ez megváltozik, minden gazdaságot a zsebe kényszerít a holtmunka alkalmazására.* Zákányszéken pl. ősszel 4 hold szamócát telepítettek úgy, hogy a vezetőség kijelölte a helyet, ahol a tagok hajlandók ilyenre vállalkozni, és minden szükségest beszerez számukra, szolgáltatásokat elvégez megfelelő részesedés ellenében. Pedig a szamóca azon gyümölcsfajok közé tartozik, amelyet nagyobb méretekben üzemileg nem vállalnak a szövetkezetek.

Ennek ellenére a nagyüzem megléte a biztosítéka annak, hogy ez létrejöjjön, és a rejtett munkaerő kihasználódjon, mert most már a múltból ismert tőkeszegénység sem akadály — a szocializmus felszabadította ezt a korlátot —, teret nyitott a termelésnek. Mind gazdaságilag, mind politikailag olyan állapotok teremtésére van szükség, amellyel elő tudjuk segíteni a technika alkalmazását, *az ipari munkásokkal azonos módon a kommunális juttatásokat.* Aki munkaképes, és dolgozni tud, termelő tevékenységet kell hogy folytasson, és az ipari vagy szellemi munka mellett — más alapokon mint eddig — nagyon hosszú időn keresztül mezőgazdasági ténykedést még végezni kell. El kell odáig jutni, hogy egy faluban egy szövetkezet legyen az a fórum, amelyben a meghirdetett elveknek megfelelően *valóban az egyéni boldogulás forrását leli meg a falun élő ember.* Ez a közösön keresztüli értékesítéssel, a szociális kedvezményeken, bedolgozáson keresztül egyaránt kell hogy érvényesüljön.

V.

Amikor a határban meggyújtják a tavaszi gizgazt, *feketén* bodorodik a füst. Ahogyan elég az otthagyott kukoricaszár és gyomnövény, gyenge parázs marad, és *fehéren* száll a füst. S ez egy kissé azt is szimbolizálja, hogy *van* kivezető út...

SAS BÉLA
a Csongrád megyei Tanács V. B.
Mezőgazdasági Osztályának vezetője

ÜGYINTÉZÉS

Az építésvezető:

A KISZ-házak lassan haladtak. Hol ez nem volt, hol az. Födémtálca meg egyáltalán nem volt. Lovas János kőműves gyártotta néhányadmagával, de... rossz szervezés miatt, későn kezdték. Várni kellett az elkészült elemek beépítésével, mert a technológia szerint a födémtálcának legalább 28—30 nap a kötési ideje. Addig mozgatni sem szabad.

Sok idő. A munkát sürgették, és persze elsősorban az én fülemet rágták, mert én vagyok az építésvezető. De a tálcák miatt nem haladtunk. Végül is úgy döntöttem: lesz ami lesz. Elkezdtük berakni a födémtálcákat, azonmód. Némelyik

* A cikket az árrendezés előtt írták. A szerk.

állta, némelyik összetört. Egy munkás le is szakadt. Hóbortos. Hiába beszélt az ember, hogy vigyázzanak, rálépett a födémre. Még szerencse, hogy nem tört ki a nyaka.

Lovasék 1038 tálcát gyártottak, abból pontosan 800-at sikerült beépíteni. Megjegyeztem ezeket a számokat, mert volt néhány nyugtalan napom miattuk. Igaz, az építkezést sikerült meggyorsítani.

Merész vállalkozás volt — így sikerült. Magunk között aztán többször szóba került: mi legyen a tönkrement födémtálcákkal.

— Mi lenne? Összetört mind?

— Össze.

— Hát akkor selejt.

— Hát akkor selejt. Le kell vonni a fizetésükből.

Nem mondom, szép pénz: 238 tálca, darabja 5 forint, az összesen 1190 forint levonás selejt címén. De hát a vállalat károsodjon?...

A munkás:

El se hittem. A többiek se hitték. Hiszen mi jó munkát adtunk. Nem azt mondom, hogy egyetlen födémtálca sem ment tönkre készítés közben, de azt mi be se számítottuk a készek közé. Amit átadtunk, mind jó volt. Honnét kerülhetett elő az a 238 selejt? Mérgelődtünk és tanakodtunk: hagyjuk, ne hagyjuk? Társaim zúgolódtak:

— Mindent a melóson akarnak behozni?

Másnap szóltam Bereczki Sándor építésvezetőnek.

— Mikor köztünk voltál, kőműves, nem így mérted a munkát, hallod.

— Hogyhogy? Ami selejt, selejt.

— Tudod te, hogy nem én csináltam. Akkor miért veszed el azt a pénzt?

— Nincs mit beszélni, akáriki láthatja, hogy azok a tálcák összetörtek. A vállalat ezért nem fizethet.

— Hát én? Én fizethetek, az úristenit? Azt kérjük, ami jár. Nem ajándékot vagy alamizsnát. Csak, ami jár, azt fizessétek ki az embernek!

— Ne kiabálj velem! Különben is a munkavezetőre tartozik az ügy. Hozzá menj!

A munkavezető:

No igen-igen. Mindenki a maga bajával törődik leginkább. A vállalatot egy se nézi. Nem könnyű rendet tartania a munkavezetőnek. Megkaptam, hogy azt a 238 födémtálcát, ami összetört, le kell vonatni. Hát beírtam selejtnek. Ami összetört, selejt. Igaz, még meg se kötött az anyag, úgy használtuk be, de hát... nyomni kellett a KISZ-házakat. Utóbb már mindenki csak azokkal vergődött. Látogatók jöttek, hol lesz, mint lesz, mikor lesz, kié lesz, mikor lehet beköltözni. Meg a fene tudná, mire nem voltak még kíváncsiak.

Hát nyomtuk. Ebből lett az a selejt. Csakhogy a selejtért fizetni kell. Ezt mondtam Lovasnak is, amikor reklamálta a bért. Értetlen ember. Dühösködött, követelődzött.

— Mi fizessünk mások disznósága miatt?

— Hogyhogy mások miatt? Ki csinálta a födémtálcákat?

— Tán én mondtam, hogy használják be idő előtt? Meg se kötött a beton, már elhordták valamennyit. Persze, hogy összetört egy része az épületen.

— Sok összetört még a tetthelyen, ahol gyártottátok.

— De nem a mi hibánkból.

— Ezt nem én állapítom meg. Eriggy az építésvezetőhöz. Ez rá tartozik.

— Hiszen onnan jöttem...

A munkás:

Hm... Még elvész az a pénz. Pontosan 1190 forint. Abból 600 nekem dukál, a többi a segédmunkásoké. Ha megkapjuk. Mert ezektől egészen nyugodtan elveszhet, nem az övéké. Megdolgoztunk érte, oszt azt mondják, selejt. Nem is tudom, hová menjek. Ezek egymásra utalnak, láthattam. Mentem az építésvezetőhöz, a munkavezetőhöz küldött. Mentem a munkavezetőhöz, az meg visszaküldött.

— Nem rám tartozik.

— Hát kire tartozik?

Az emberek piszkáltak:

— Mozgads az ügyet, hiszen te vagy a brigádvezető!

Végül is bementem a központba. Fiatal nő, valami hivatalnokféle fogadott az

irodán. Mondom, mi járatban lennék, s úgy látszik, tudott az ügyről, hiszen már hónapok óta zörgetek hol itt, hol ott.

— Nem rám tartozik — mondta a hivatalnoknő —, menjen a személyzetishez. Vele beszéljen.

Elhatároztam ott az irodán, hogyha a személyzetis se segít — nem nagyon hittem, hogy segít —, akkor megyek a megyei igazgatóhoz. Ha meg az se ad igazat, megyek tovább. Megillet bennünket az a pénz, mert megdolgoztunk érte.

Az igazgató:

Igen, tudok a Lovas-ügyről. Ha jól emlékszem, igaza van annak az embernek. De mindjárt utánanézek, hiszen fejből még egy megyei igazgató sem tudhat mindenről.

— Halló! Küldjék csak be a bérelszámolót!

— Honnét is jött az elvtárs? Az újságtól? Hm... Oda is írt ez a... Lovas?

— Igen. Levelet kaptunk Lovas Jánostól. Azt írja, hogy...

— Tudom, tudom. Épp itt a bérfelelős, lássuk csak! Kifizették azt a pótlólagos pénzt, a födémtálcákért?

— Hogyan, igazgató elvtárs?

— Hiszen tudja, na. Az elvtárs a szerkesztőségtől jött a Lovas-ügyben. A födémtálcák miatt.

— Igen-igen. Emlékszem. Egyszer járt nálunk is, és követelődzött. Nem fizettünk még ki semmit. Egyébként Bereczki elvtárs, az építésvezető éppen itt van. Beküldjem?

— Küldje be!

— Hogy is volt az a Lovas-ügy, Bereczki elvtárs? Úgy tudom, elment tőlünk az az ember.

— Nem ér minket olyan szerencse...

— Tehát nálunk dolgozik?

— Igen. Áthelyeztük. Átadtam másik részlegbe, de itt van.

— No, az újságíró elvtárs az ő ügyében jött. Úgy tudom, jogos ugye az a követelés. Mennyit is követelt?

— Ezerszázkilencvenet. Kétszázharmincnyolc födémtálcáért pontosan ennyi jár.

— És nem ők voltak a hibásak a selejt miatt?

— Az igazat megvallva..., ha azt nézzük..., Lovas... nagyon pontos szakember. Dolgoztam vele együtt évekig, mint kőműves. Érti a szakmát. Ha azt nézzük, az a pénz teljes egészében járna nekik.

A munkás:

Elmúlt az év. Semmi. Legfeljebb annyi történt, hogy áthelyeztek, másutt dolgozunk. Pedig szóba hoztam a selejtet, ahol csak lehetett. Az üzemi gyűlésen is felszólaltam:

— Harminc esztendeje vagyok kőműves, sokan ismernek. Nem voltam művész soha, nem is vagyok. De azt tudom, mi a beton meg hogy mi a jó, mi a rossz. Na. Megvádoltak, hogy az általam gyártott födémtálca negyedrésze selejt. Nem igaz ez, emberek. Nem igaz.

A vezetők a takarékosságról meg a fegyelemről beszéltek, nekem egyik se válaszolt. Így vagyunk. Írtam az újságnak is, sokat hallja az ember, hogy munkáslevelezés meg egyebek. Hát írtam: segítsenek, hiszen jár az a pénz. Itt mindent végigjártam, hiába. Pedig nem gyártottunk mi selejtet. Dehogy gyártottunk. Akkor nem követelném azt a pénzt.

Minap, éppen délidőben, szalonnáztunk az asztalosüzemben, megjelent Bereczki, a tavalyi építésvezetőm egy idegennel. Bereczki közölte, hogy az elvtárs újságíró. És hogy az igazgató elvtárs utasítására jogos a követelés, kifizetik az 1190 forintunkat az utolsó fillérig.

Szóval, mégis jó, hogy vállalkoztam a veszekedésre, amiatt a piszkos rágalom miatt.

Merész vállalkozás volt, így sikerült.

Én ennyire még egyszer sem nyitottam ki a számat. Pedig... de sokszor igazam volt!

KACZÚR ISTVÁN